

Лекція 14. Спортивні відносини в іноземних країнах

Історія спорту в Сполучених Штатах Америки і Канаді найчастіше бере свій початок з колонізаторських часів, коли моряки

привозили з Європи різні види спорту для розваг. В це важко повірити, але навіть такі цілком заокеанські види спорту як бейсбол та

американський футбол еволюціонували з європейських. Так, американський футбол став симбіозом європейського футболу та регбі.

Найчастіше вигадувати нові види спорту було популярно серед

студентів, які застосовували ці ігри для з'ясування найкращих команд. Бейсбол утворився з суміші крикету та дитячої гри раундерс, які привезли Англійці до Бостону. Хокей був популярним в

Північній Європі задовго до того як іммігранти привезли його до

Канади в XIX столітті. Проте, американці вважаються винахідниками таких видів спорту як снубордінг та скейтбордінг. Але 307

посеред популярних вищих ліг лише баскетбол був вигаданий в

Америці. Джеймс Нейсміт написав оригінальні правила баскетболу для свого есе в школі для молодих Християн. Цікаво, що

Уільям Морган, зустрівши Джеймса Нейсміта декілька років потому

в тій самій школі, так надихнувся його прикладом, що винайшов волейбол.

Сучасний професійний спорт Північної Америки налічує десятки різних видів спорту від АлтіматФрізбійЛакроса до чотирьох

найпопулярніших вищих ліг. Національна Футбольна Ліга (НФЛ),

Головна Ліга Бейсболу (МЛБ), Національна Баскетбольна Асоціація

(НБА) та Національна Хокейна Ліга (НХЛ) і створюють цей ТОП-чотири. Декілька джерел і науковців ставлять Вищу Лігу Футболу

(МЛС) на один рівень з НФЛ, МЛБ, НБА та НХЛ, але ми вважаємо,

що європейський футбол дуже відрізняється по своїй структурі та

регулюванню. Цікаво зауважити, що велика четвірка входить до

п'яти найприбутковіших ліг у Світі, де лише Англійська Прем'єр

Ліга може конкурувати з американським спортом. Американські

Ліги складають 45% від усього всесвітнього прибутку, де окремо

НФЛ заробляє понад 13 мільярдів взагалі і більш ніж 7 мільярдів тільки від продажу телевізійних прав. Також НФЛ вважається найбільш відвідуваною лігою в світі, де в середньому більш ніж 67 тисяч уболівальників заповнюють стадіони кожного матчу. На сьогоднішній день всі чотири вищі ліги складаються з 30-32 команд в найбільших мегаполісах США та Канади. На відміну від Європейської моделі, де є підвищення та пониження команд поміж ліг, в Америці існує асоціація франшиз. Якщо в Європі існує вища ліга, перша ліга, друга ліга і т.п., то в Америці нижчі ліги існують тільки для того, щоб перевіряти молодих гравців. У МЛБ та НХЛ нижчі ліги можуть бути дорогою на драфт, про який ми пояснимо нижче. У НБА ліга розвитку створена для набору форми гравців після пошкоджень та задля другого шансу гравцям, які втратили своє місце в ростері¹ команд. У НФЛ нижчої ліги не існує, адже склад команди може сягати до 53 гравців, відповідно ті футболісти, які після студентів не були обрані на драфті, можуть тренуватися з клубами, але змагатися на професійному рівні в північній Америці, без отримання контракту, не мають права.

1

Ростер – це заявлений склад команди на сезон 308

Професійних та аматорських ліг в кожній державі Європи може бути від трьох до семи, які в свою чергу, можуть поділятися на групи. Професійні клуби в Європі мотивовані підніматися з нижчих ліг, бо чим більший статус у Лізі, тим більший прибуток з продажу телевізійних прав, квитків та комерції. На вершині цієї системи, існують Європейські змагання, де окрім грошей клубу б'ються за престиж та репутацію.

З іншого боку, команди, які знаходяться внизу турнірної таблиці

та борються за виживання. Частіше за все, боротьба за пониження

в нижчу лігу протікає більш відверто та до останніх секунд фінального матчу. Ця система допомагає мінімізувати нецікаві ігри

та додає мотивацію усім командам, а не тільки тим, що борються за перемогу в турнірі.

Північноамериканська система спорту більше уваги приділяє

дохідності та стабільності своїх франшиз. Перш за все, через велику відстань між містами, в США та Канаді, майже неможливо

створити систему, де кожен клуб грає однакову кількість матчів

вдома та у гостях проти всіх своїх супротивників, як в Європі. Саме

тому, тут існують конференції та дивізіони всередині кожної ліги.

Частіше за все, команди поділяють на Західну та Східну конференції та на дивізіони. Згідно зі структурою, клуби з одного дивізіону грають більше ігор поміж собою. Кругова система матчів

зветься регулярним сезоном і налічує від 16 ігор в НФЛ до 162 в

МЛБ. Найсильніші 10-16 команд виходять до плей-офф, де розігрують трофей в кінці сезону.

Складніші перспективи команд, які в силу різних обставин,

не можуть вклинитися в боротьбу за плей-офф. Інколи найкращі

гравці команд пропускають сезон через травми, а інколи ці команди

просто недостатньо конкурентоспроможні. В Європі такі команди

знижують до ліги слабшого рівня, але в північній Америці немає

таких Ліг, отже, існує ймовірність, що одні й тіж самі команди

будуть боротися за останні місця із року в рік. Саме тому, Американські Професійні Ліги вигадали як урівняти команди, та надати

шанс слабкій команді стати набагато сильнішою наступного сезону.

Драфт – це процедура вибору гравців, які заявили на драфт,

професійними клубами в порядку встановленому попереднім сезоном. Найчастіше першими обирають найслабкіші команди як в

НФЛ, або поміж команд, котрі не потрапили в плей-офф, проходить

лотерея. Лотерею драфту вигадали в НБА, щоб команди не

займалися відкритим танкінгом¹

. На драфт заявляються молоді гравці після старшої школи, або під час навчання в коледжі, а також гравці з інших країн світу. Вік таких гравців залежить від ліги, де НФЛ обирає серед студентів, які закінчили школу більш ніж 3 роки тому, а НБА можуть обирати після закінчення першого курсу. Зараз проходить обговорювання на предмет скасування правила "oneanddone" в НБА. Це правило давало можливість гравцям вчитися лише один рік в університеті та виходити на драфт. Якщо це правило скасують, баскетболісти можуть бути обрані на драфт одразу після школи. У кожному драфті є певна кількість раундів, від двох в НБА до семи в НФЛ та НХЛ. Кожна команда має один вибір в раунді, якщо не було ніяких обмінів.

Як вже було зауважено, Ліги Америки роблять все, що в їх силах, аби зрівняти клуби. Нажаль потенціал клубу дуже залежить від міста перебування. В Америці існують, так звані, великі та малі ринки, де багатомільйонні мегаполіси, як Нью-Йорк та Лос-Анджелес, мають набагато більше потенціалу для заробляння прибутку, аніж міста як Оклахома чи Сент-Луїс. Тому в лігах існує механізм солідарності, який змушує великі клуби ділитися з не прибутковими. Це складна схема, де частина прибутку клубів, як кошти з білетів та телетрансляцій, враховуються в загальний дохід Ліги та перерозподіляються між клубами після сезону. Визначається середній прибуток по лізі, і команди, які вище цієї межі віддають гроші командам з маленьких ринків, які не заробили середнього прибутку. Проте існують джерела доходів, як продаж прав містковим телекомпаніям та гроші з віп-лож, які не потребують поділу з іншими клубами. Отже, навіть після допомоги маленьким клубам, різниця в прибутку може сягати мільярди доларів. Але ми живемо в епоху технологій та соціальних мереж, де фанатом Пейкерс може бути хлопець з Індії, а не тільки жителі Вісконсину. Отже, ця різниця між ринками стає все менш і менш визначною. Саме тому, статус власника спортивної команди в Північній Америці дуже

прибутковий та поважливий незалежно від команди чи міста.